

Mirsad Hadžikadić:

Mislim da sam prošli put spomenuo da smo dobili izvršnog direktora. On je počeo povremeno održavati sastanke sa osobljem u centralnom uredu, a u punom kapacitetu će nam se pridružiti 15. marta. Još jedna novost je da imamo osobu koja volontira da upravlja centralnim uredom, i koja će raditi zajedno sa izvršnim direktorom. To je jedna od naših članica koja će provoditi pola radne norme svaki dan kako bi nam pomogla da uvedemo red. Ovo je bilo potrebno jer je novac koji nam je bio rezervisan za rukovodioca centralnog ureda sada iskorišten za plaćanje izvršnog direktora. Pored toga, imali smo jednu dužu sjednicu Predsjedništva, u kojem imamo predstavnike svih regija i koje nadgleda rast i razvoj Platforme za progres. Pripremamo strategiju za izbore. Pripremamo implementaciju kadrovske infrastrukture u organizaciji. Takođe smo održali sastanak političkog savjetodavnog organa, i razgovarali smo o trenutnoj krizi u Bosni. Trenutno je zaista velika kriza u Bosni. Ustavni sud donijelo je presudu da poljoprivredno zemljište u Republici Srpskoj ne može biti uknjiženo kao imovina Republike Srpske - to je državna imovina a ne imovina jednog od entiteta države. Još jednom odlukom se vojna imovina takođe registruje kao imovina države a ne kao imovina entiteta, što oni odbijaju da urade. Ta odluka Ustavnog suda naljutila je jednog političara, člana bosanskog Predsjedništva koji je Srbin iz Republike Srpske, Milorada Dodika, koji je onda sazvaio skupštinu Republike Srpske i u suštini rekao da oni povlače svoje predstavnike iz svih organa na državnom nivou, pa će blokirati razvoj kompletne države. On je suštinski rekao da će odbaciti mišljenje Ustavnog suda, što samim tim znači da on više ne prihvata pravila ove zemlje. Takođe je naznačio da će raspisati referendum za njihovo otcjepljenje. Zato smo izdali saopštenje za javnost osudivši takvo ponašanje, jer ono ulazi u srž podjele zemlje. Pozvali smo međunarodnu zajednicu da snažno odbrani okvir Bosne i Hercegovine kao države, kao i sve političke stranke da počnu djelovati kao jedna za dobrobit države. Dakle, bila je to zaista prebukirana sedmica. Imali smo tri saopštenja za javnost o raznim pitanjima, i vidjet ćemo dokle će to ići. Jedno saopštenje se odnosilo na udruženja, organizaciju udruženja i podršku za njih. Drugo se odnosilo na politički sastav u državi. Imali smo i saopštenje za javnost sa našim pogledom na ekonomsku situaciju i kakvo rješenje bi se moglo odnosno trebalo iznaći. Predsjedništvo je takođe odlučilo da poništi rezultate jedne od lokalnih skupština u gradu Zavidovići, jer smo utvrdili da je bilo nepravilnosti u načinu organizovanja, ko je glasao i kako je glasao. U suštini je skupština bila izorkestrirana. Mi smo ju poništili i raspustili upravni odbor, pa ćemo imenovati grupu ljudi koja će ubuduće rukovoditi pripremanama za izbore. Znam da će to naljutiti te ljude i da će doći do odmazde, ali morat ćemo to prebroditi jer jednostavno nije zdravo.

Idem u Švicarsku, u Cirihi, a onda u Ženevu gdje ću održati predavanje na Univerzitetu u Ženevi o naprednim tehnologijama a onda još jedno za Bosance koje će biti na bosanskom jeziku, o kompleksnim sistemima podataka i šta oni znače za Bosnu i Hercegovinu, kako se Bosna može posmatrati kroz taj analitički instrument. U Švicarskoj je interesantno jer i oni prolaze kroz nemiran period. To je interesantna zemlja od tri glavne oblasti, u kojima se govori njemački, italijanski i francuski jezik. Kod njih je takođe došlo do nekih internih netrpeljivosti, gdje je jedan odbor protiv drugog, tako da moramo da se pozabavimo time. To sada vidimo skoro kao

pravilo koje iskače: Bosanci zaista nisu naučili da se nose sa problemima na sistematski način, sa vizijom i sa smjernicama, sa setom ponašanja sa očekivanim pravilima. Svi sve shvataju lično, svi su osjetljivi, ko je rekao i šta je rekao, zašto je rekao i kad, umjesto da se sve vrijeme ima na umu cilj koji treba da se ostvari. Na to nailazimo svugdje – politika koja je vrlo mala politika, u smislu da uključuje ljude umjesto ideje. Tako da učimo kako da se nosimo s tim u cijeloj organizaciji. Još jedna naučena lekcija je da se djeluje brzo, i nekim ljudima će biti oduzeto glasačko pravo, ali ako mora, neka bude tako. Nama trebaju oni koji se mogu zaista uzdići iznad naklapanja međuljudske komunikacije i početi razmišljati o idejama i vlastitim odgovornostima. U isto vrijeme dok imamo sve ove probleme i nosimo se s njima, a danas je barem pet razgovora bilo sa raznim ljudima iz Švicarske i različitim porukama, ja podsjećam sam sebe da moram obaviti i mnoge druge razgovore, sa ljudima koji pitaju kako mogu doprinijeti, ili koji mi kažu šta su uradili i predlažu da razgovaramo. U posljednja tri dana sam imao vjerovatno pet takvih razgovora, sa mladim i uspješnim ljudima koji se pojave niotkuda i koji mi kažu šta su učinili i pitaju kako se mogu uključiti i doprinijeti na neki način, što je osvježavajuće.

Dakle, jako je teško vrijeme za našu zemlju. Vjerovatno smo na tački kad svijet mora shvatiti da se ne može igrati pristojno sa ljudima koji ne slijede pravila i koji su bezobzirni. Od nekog trenutka ih ne možete više razmekšavati, nego morate da ih pljusnete ili ošamarite kako bi se stvari dovele u red. Kao i uvijek, ja kažem da je to prije svega odgovornost Bosanaca. Nažalost, mi nismo uspostavili pravila, neko drugi je uspostavio pravila, i ono što mi kažemo je da oni koji su uspostavili pravila u najmanju ruku treba da se pobrinu da se ta pravila poštuju, jer interno je svaki znak slabosti poruka tiranima da pravila nisu važna.

Platforma se razvija u vrijeme ovih nemira. Još jedna stvar se dogodila u Kantonu Sarajevo, najvećem kantonu. Većina od šest stranaka su se okupile da poraze nacionaliste, koji su imali najviše glasova ali nisu imali dovoljno – preko 51% za većinu. Pa se šest tih manjih stranaka udružilo i uspostavilo pravila. Počeli su vladati i ostvarivati neke zaista dobre rezultate a i neke upitne rezultate, ali barem je bilo drugačije od onog što su nacionalisti radili. To je najbogatiji kanton, i zbog toga su nacionalisti počeli raditi na članovima tih šest stranaka kako bi ih nagovorili da promijene stranu, i dvije te stranke su to i učinile, što je prevagnulo većinu toj novoj većini koja se uglavnom sastoji od nacionalista, plus tih nekih drugih. Tako su oni preuzeli moć, i to je izazvalo puno bijesa u tom kantonu. Ja mislim da će one preostale četiri stranke koje su sada manjina u opoziciji vjerovatno imati korist od toga na lokalnim izborima, jer će ljudi poželjeti da ih vrata na vlast. To za nas znači da će to vjerovatno biti naši glasači koji su željeli nešto novo, a sad će zbog ljutnje glasati za ove starije stranke, prosto zato što žele da povrijede nacionaliste. Mi moramo da osmislimo kako plivati u ovoj novoj realnosti. Interesantno je. Svaki dan je novi dan sa potpuno drugačijom slikom onoga što se dešava u zemlji.

Clark Curtis:

Vratimo se malo na presudu Ustavnog suda i na to što se dešava u Republici Srpskoj. Da li je značaj toga što se dešava u velikoj slici, po pitanju toga koje su potencijalne posljedice?

Mirsad Hadžikadić:

Paralela bi bili odnosi između država unutar Sjedinjenih Država: šta bi trebala biti nadležnost Federalne vlade SAD-a, a šta bi trebale biti povlastice država, s tim da su se u slučaju Sjedinjenih Država države okupile i formirale Sjedinjene Američke Države. U slučaju Bosne, „*sjedinjene države Bosne*“ su bile te koje su postojale prve, a onda je došlo do interne podjele odnosno zemlja je podijeljena na dva dijela, pa samim tim to nije zapravo ista situacija. Sada bi ova dva entiteta, odnosno jedan od njih, želio da se počne ponašati kao država, ne prihvatajući nadležnosti same države iznad sebe. Ekvivalent bi bio kad bi Sjeverna Karolina rekla da ne prihvata presudu Vrhovnog suda Sjedinjenih Država i da će ukloniti sve svoje predstavnike, senatore i kongresmene, odnosno da će svi koji su iz sjeverne Karoline u bilo kom aspektu Federalne vlade jednostavno prestati raditi u njoj, jer oni ne predstavljaju interese Sjedinjenih Država nego interese Sjeverne Karoline. Dakle, ako ima sudija u Vrhovnom sudu iz Sjeverne Karoline, prema toj izjavi, Sjeverna Karolina bi pretpostavila da je ta osoba tu kako bi predstavljala interese Sjeverne Karoline, a ne narod Sjedinjenih Država. Dakle, mi imamo takvu situaciju, Ovi u osnovi govore da neće donositi sporazume ni sa kim, da žele da imaju policiju i oružane snage. Trenutno je važna zemlja. Oni bi željeli da kažu da u slučaju njihovog otcjepljenja, oni uzimaju zemlju sa sobom, jer je to njihova zemlja, jer je tako uknjižena. Međutim, javno vlasništvo pripada državi, i to je njihova teritorija koju niko ne može oduzeti. Ljudi mogu otići, ali ne mogu uzeti zemlju sa sobom i ostaviti rupu na tom mjestu. To ne ide tako. Važno je da su oni shvatili da su dobili tu presudu koja ide u korist Bosne i Hercegovine zato što imaju tri sudije stranca u Ustavnom sudu. Ti ljudi iz Republike Srpske sad kažu da ne žele sudije strance jer mi nismo suverena nacija ako imamo sudije strance, i da ih treba izbaciti. Kažu da ne prihvataju te odluke jer njih nisu donijeli naši ljudi. I to su radili i u prošlosti: kad god su mogli izbaciti strance, to su i učinili, jer su oni bili dio sudova na nižem nivou. Oni misle da treba postaviti njihove vlastite sudije koje onda mogu kontrolisati. Razlika je sada u tome što su ove sudije ugrađene u Ustav. U Ustavu stoji da X broj sudaca mora biti stranog porijekla a ne iz Bosne i Hercegovine. Dakle, ono što oni zapravo govore je da ne priznaju Ustav takav kakav je. Time oni kažu da odbijaju postojanje srži države. Svaki put kad im zatreba nešto što je u Ustavu, oni se pozivaju na Ustav i kažu da je Ustav nedodirljiv. Kad im on ne godi, oni ga negiraju i predlažu da se on promijeni. Dakle, jedan dan oni kažu jednu stvar a sljedeći dan sasvim drugu stvar. Poenta je u tome da mi moramo imati pravila, a trenutno ih nema u Bosni i Hercegovini, i to je jako opasna situacija. Ta osoba, gospodin Dodik, član Predsjedništva, sastao se sa američkim ambasadorom, a on je toliko arogantan da na jednom od ranijih sastanaka sa bivšom ambasadoricom McCormick nije htio čak ni da se rukuje. Sa trenutnim ambasadorom se rukovao, međutim, nakon sastanka je rekao da mu on daje ultimatum pa da nema vremena za njega, odnosno ne da mu daje ultimatum nego da mu je govorio šta da uradi, i kako, a da on nema vremena za to da sluša što iko govori šta da se radi sa Bosnom i Hercegovinom.

Ima jedan odbor zemalja, Vijeće za provedbu mira (*eng. Peace Implementation Council - PIC*) koje nadgleda sve što se dešava u ovom dijelu svijeta i kako se te reforme odnosno staza koja se uspostavila slijede i sprovode u praksu. Te zemlje su, sve osim Rusije, oštro naznačile odnosno

ponovno izrazile stav da je Bosna i Hercegovina država i da se ta dva entiteta nisu udružila kako bi osnovala Bosnu i Hercegovinu, kao što bi ljudi iz Republike Srpske voljeli da tvrde, nego da su ti entiteti uspostavljeni na teritoriji Bosne i Hercegovine, i da se ne mogu otcijepiti i da se nikad neće otcijepiti, te da imaju obavezu da doprinose razvoju države. Da li će oni uraditi išta osim dati ovakvu izjavu, vidjet ćemo, ali jasno je da je ovo vrijeme kad ovaj gospodin treba da bude kažnjen za svoja djela, jer su ona izdajnička. Vidjet ćemo. Međutim, to utiče na sve što mi radimo jer to je sve o čemu ljudi sad pričaju sve dok oni to rade. U jednom trenutku je neko na bošnjačkoj strani uradio nešto slično, želeći da ukloni naziv Republika Srpska, koji je u Ustavu, pa stoga taj korak takođe nije u skladu sa Ustavom. U jednu ruku, mogli bismo reći da dolaze izbori pa je sve ovo iscenirano. Sad će svi Bošnjaci biti tako ljuti da će stati uz svoje nacionaliste i glasati za njih. Dakle, to je igra koji svi oni igraju jedni s drugima, kako bi zapravo uspostavili kontrolu nad „svojim“ narodom, što je opasno za nas jer to nije naša igra. Naša igra je za sve nas, ali ovi ljudi dominiraju vijestima, medijima, vremenom, novcem, tokom informacija, što za nas otežava stvari.

Clark Curtis:

Da li ovo utiče na budućnost Platforme po pitanju vaše strategije i time da se sada morate baviti još nečim?

Mirsad Hadžikadić:

Pa, naša strategija mora biti strategija educiranja ljudi kako bi oni zapravo vidjeli o čemu se tu radi. Ne ide nam u korist to što ljudi odlaze iz zemlje, a nakon 1. marta svi očekuju egzodus jer se promijenio njemački zakon i on sada dopušta kompanijama da izdaju papire za strance koji dolaze tamo da rade, umjesto imigracijske službe. Nacionalisti sada slave, jer svi odlaze, a oni koji ostaju zavise od njih, tako da je njihov glas još sigurniji, i njihova dominacija je sigurnija. Mi moramo nekako obrazovati ljude i dati im do znanja da ovo nije u njihovom dugoročnom interesu. Plus, njihova djeca odlaze. Ponekad i oni odlaze. Ovih dana i ljudi sa dobrim poslovima odlaze. Ljudi sa državnim poslovima ne odlaze, jer su to stabilni poslovi sa solidnim platama, ali svi ostali jednostavno odoše. A nacionalisti u suštini govore neka idu, jer onda imaju veći procenat onih koji ovise o njima. Naša strategija je da otvorimo oči tim ljudima, i da oni uvide da mogu imati čak i bolje plate i bolje uslove ali bez mržnje, da mogu imati normalan život. Što je zaista težak poduhvat jer obrazovanje se ne dešava preko noći, za njega treba vremena. A kako doseći do ljudi ako nemate pristup medijima je još jedan problem. Ne znam, vidjet ćemo. Bit će vrlo interesantno. Postoje neki znakovi da se sve veći broj ljudi budi, ali da li će taj broj biti dovoljno velik, i kako da dospijemo do što većeg broja ljudi? Novac postaje još važniji, jer s novcem možete imati pravu pomoć, možete izgraditi pravu strategiju i imati pravu implementaciju da doprete do ljudi i da im objasnite šta se događa.

Clark Curtis:

Još par pitanja koja su mi pala na pamet zbog tvojih komentara. U nedostatku bolje riječi, nazvat ću to *interno održavanje reda*, kada poništite glasanje za jedan od lokalnih odbora ili uradite tako nešto. Ako bi to izmaklo kontroli i izazvalo publicitet, bilo bi kao da padate u istu zamku od koje pokušavate da udaljite ljude, po pitanju mentaliteta inkluzivnosti svih i gdje se svačije mišljenje uvažava. Čini se da ovo donosi još veći osjećaj hitnosti da morate da nadzirete ove stvari i brzo ih rješavate.

Mirsad Hadžikadić:

To je zaista tačno. Ovo što se dešava definiše našu strategiju. Oni nas tjeraju da budemo reaktivni kako bismo pokazali ljudima da nam je stalo i da moramo nešto odmah poduzeti. Naša strategija je bila dugoročna. Mi smo govorili o velikim ciljevima i putu ka njima i obrazovanju, a iznenada smo zbog svega što se dešava u reaktivnom modu i tako oni zapravo rade. Oni vas prisile da budete reaktivni, jer ako ne reagujete, ti građani će reći da vam nije stalo i pitati zar ne vidite šta se dešava. Zaista to majstorski rade. Ali mi si ne možemo priuštiti da ne reagujemo. Mi često pokušavamo da ih educiramo rekavši javno da nećemo reagovati na neodgovorno ponašanje političara koji pokušavaju da podijele zemlju, jer to je upravo ono što oni žele da uradimo. Mi ćemo izdavati saopštenja za javnost koja gledaju naprijed, koja su orijentisana na rješavanje problema, zasnovana na stručnosti, pa ipak povremeno morate to da narušite, kao ovaj put. S obzirom da je to napad na Ustav države, morali smo da kažemo nešto. Ali oni konstantno mijenjaju politički pejzaž, i oni su majstori tog posla. A ovaj čovjek koji to radi u Republici Srpskoj zapravo ima opoziciju tamo, i njemu trebaju ove krize kako bi onda rekli da je vrijeme za jedinstvo i odbranu zemlje. A ostalima je teško reći da to nije njihova bitka, jer će glasači da pitaju kako nije, država je napadnuta, i zar ne vidite šta se radi. Medije kontrolišu vladajuće političke strukture pa ljudi ne čuju druge glasove. Možda ih malo više čuju u Federaciji, u drugom entitetu, ali još uvijek nedovoljno, jer dva glavna javna serisa su pod kontrolom političke elite na vlasti.

Clark Curtis:

Mnogo smo razgovarali o pripremama i strategiji za nadolazeće lokalne izbore. Nisi imao ovaj luksuz prije dvije godine kad si se kandidovao za opšte izbore. Kakav osjećaj je za tebe moći razvijati strategiju? Siguran sam da neki nisu ni shvatali šta si mogao uraditi prije dvije godine, ali, mora da je barem malo zabavno moći razvijati strategiju sada, u odnosu na tada kad to nisi mogao.

Mirsad Hadžikadić:

Apsolutno. Prošli put je bilo samo korištenje vlastitog iskustva i učenje u hodu, a ovaj put imamo ljude koji razmišljaju o svemu ovome, o raznim pitanjima i stanovništvu, imamo analize. Plus, bit će ostali. Ja neću biti na glasačkim listićima ovaj put, ali drugi hoće, i moramo da ih pripremimo: dati im glavne tačke govora ali i slobodu da djeluju unutar njih, i pripremiti ih za

ispitivanje od strane javnosti. Vrlo je interesantno vidjeti ljude u njihovom najboljem i najgorem izdanju, jer neki od njih su ovdje jednostavno zato što žele da se pojave na glasačkom listiću i možda dobiju neki državni posao zato što su predstavnici negdje, i biti dobro plaćeni a da ne rade previše. Ovo će nam omogućiti da odvojimo one koji su s nama iz pravih razloga od onih koji nisu. Ovo je mnogo skuplji poduhvat – puno je lokalnih izbora i mnogo je ljudi. Sve to se mora financirati, a i oni moraju s tim pomoći. Znači jeste zabavno u smislu da se stvara nešto od nule, a ja volim takve situacije. Kada posmatram cijeli svoj život do sada, to je upravo ono što sam radio. Uvijek ima neko ko želi da drugačije radi stvari i očito je da postoje neke dobre stvari kod postojećih političkih stranaka, ali imaju i mnoge koje zapravo ne funkcionišu dobro, pa sam morao te stvari izbjeći. Ne pokušavamo da kopiramo nikoga, nego umjesto toga jednostavno pokušavamo da definišemo cilj i da, koristeći zdrav razum i pronalazeći prave ljude koji imaju pravo iskustvo, sprovedemo to u djela. Da, pravimo i greške, ali izbjegavamo one najveće, kao nedostatak cilja ili nedostatak seta načela ili neslijeđenje vlastitih načela jednom kad su ona definisana. Dakle jeste zabavno, ako već koristiš tu riječ, ali najzabavnija je činjenica da sam ja osoba za sisteme koja voli da sve posmatra, a ovo mi to dopušta – da se dotaknem svega. Mnogo puta sam to spomenuo: zdravlje, obrazovanje, ekonomija, umjetnost, kultura, sport i sve ostalo. Postoje pravila ponašanja za sve. Postoje zakoni za sve. Postoji razvoj, postoji kultura, i ono što ja volim i za šta mislim da sam spreman jeste da posmatram sve to kao jedan kompleksni sistem i da razumijem koja su to temeljna načela koja treba uspostaviti kako bi taj kompleksni sistem osnažio.